

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

УДК 37.013.77:005.336.2-027.561:[378:373.2.011.3-052]:004.031.42-049.7
DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.314169>

*Тетяна Атрощенко, доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти
та освітнього менеджменту
Мукачівського державного університету
Олена Бобирєва, доктор філософії,
асистент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти
та освітнього менеджменту
Мукачівського державного університету*

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

У статті представлено теоретичне обґрунтування психолого-педагогічних умов формування фахової компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами інтерактивних технологій. Авторі тлумачать їх як створення у закладі вищої освіти такого освітнього середовища, що забезпечить якісне впровадження педагогічних й психологічних факторів, які позитивно вплинуть на реалізацію системної та виваженої освітньої діяльності здобувачів шляхом впровадження засобів інтерактивних технологій, що буде спрямована на вдосконалення усіх компонентів фахової компетентності. Оскільки головний акцент зроблено на використанні інтерактивних технологій у фаховій підготовці, то вони системно і цілеспрямовано представлені у кожній виокремленій умові.

***Ключові слова:** майбутні вихователі закладів дошкільної освіти; фахова компетентність; фахова підготовка; психолого-педагогічні умови; психолого-педагогічні умови формування фахової компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами інтерактивних технологій.*

Літ. 8.

***Tatiana Atroshchenko, Doctor of Sciences (Pedagogy), Professor,
Professor of the Pedagogy of Preschool, Primary Education
and Educational Management Department,
Mukachevo State University
Olena Bobyrieva, Doctor of Philosophy,
Assistant of the Pedagogy of Preschool and Primary Education and
Educational Management Department,
Mukachevo State University***

**PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE FORMATION OF
PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE EDUCATORS OF PRESCHOOL EDUCATIONAL
INSTITUTIONS BY MEANS OF INTERACTIVE TECHNOLOGIES**

The authors of the article have presented a theoretical substantiation of psychological and pedagogical conditions for the formation of professional competence of future educators of preschool educational institutions by means of interactive technologies. The attention has been focused on the fact that the modernization of the national preschool education actualizes the problem of updating the content of professional training of future educators, the purpose of which is to create a properly formed professional competence. It has been noted that the training of a highly qualified, competent, creative and competitive future specialist in preschool education is possible if innovations are used in the process of their professional training. A future educator of a preschool educational institution should master an innovative worldview, social and professional mobility, creative potential, have his/her own pedagogical position, a formed desire for systematic professional growth, and be ready to actively use innovations in professional activities. The authors state that the process of forming professional competence should be based on the introduction of interactive technologies that make it possible to improve the thorough theoretical, methodological, and practical training of future educators of preschool educational institutions, as well as positively affect the growth of their professionalism, pedagogical skills, etc. In the process of professional training, it is necessary to create specific conditions for future educators that will be aimed at forming professional competence, expanding their understanding of the content and essence of preschool education and promoting a thorough understanding of the specifics of future professional activities. The authors have interpreted the psychological and pedagogical conditions for the formation of professional competence of future educators of preschool educational institutions as the creation of an educational environment in a higher educational institution that will ensure the quality implementation of pedagogical and psychological factors that will positively affect the implementation of systematic and balanced educational activities of applicants through the introduction of interactive technologies aimed at improving all components of professional

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

competence. Since the main emphasis has been placed on the usage of interactive technologies in professional training, they are systematically and purposefully presented in each of the selected conditions.

Keywords: future educators of preschool educational institutions; professional competence; professional training; psychological and pedagogical conditions; psychological and pedagogical conditions for the formation of professional competence of future educators of preschool educational institutions by means of interactive technologies.

Постановка проблеми. Модернізація вітчизняної дошкільної освіти актуалізує проблему оновлення змісту фахової підготовки майбутніх вихователів, мета якої – належно сформована фахова компетентність. Теорія і практика суголосні в тому, що підготовка висококваліфікованого, компетентного, креативного та конкурентоспроможного на ринку праці майбутнього фахівця дошкільної освіти можлива за умови використання інновацій в процесі його фахової підготовки. Відповідно, майбутній вихователь закладу дошкільної освіти повинен оволодіти інноваційним світоглядом, соціальною і фаховою мобільністю, творчим потенціалом, мати власну педагогічну позицію, сформоване прагнення до системного професійного зростання, а також бути готовим до активного використання інновацій у професійній діяльності. Отже, процес формування фахової компетентності повинен базуватися на впровадженні інтерактивних технологій, що уможливають удосконалення ґрунтовної теоретичної, методичної, практичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, а також позитивно впливають на зростання їхнього професіоналізму, педагогічної майстерності тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показав значний інтерес вітчизняних науковців до проблеми фахової підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, формування у них фахової (професійної) компетентності (Л. Артемова, А. Богуш, Н. Гавриш, І. Дичківська, Л. Зданевич, В. Іванова, В. Кузь, О. Кучерявий, І. Луценко, Н. Лисенко, Н. Маковецька, О. Попович, Т. Теличко, А. Чаговець, Т. Швец та ін.). Вагомість інтерактивних технологій у процесі фахової підготовки здобувачів вищої освіти різних спеціальностей довели у своїх напрацюваннях Н. Борисова, О. Гречановська, І. Дичківська, А. Єрмоленко, Н. Кічук, І. Мельничук, Н. Миськова, С. Ніколасенко, В. Петрусінський, О. Пометун, М. Швардак та ін.

Мета статті – теоретично обґрунтувати виокремлені психолого-педагогічні умови формування фахової компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами інтерактивних технологій.

Виклад основного матеріалу. Навчаючись у закладах вищої освіти, здобувачі освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта повинні чітко усвідомити, що стати успішним фахівцем, затребуваним на сучасному ринку праці зможуть лише ті, які мають ґрунтовну фахову підготовку, в ході якої

сформовано належного рівня фахову компетентність. Важливим засобом фахової підготовки педагогічних кадрів у закладах вищої освіти науковці і практики називають інтерактивні технології. Проте, як свідчить практика, під час фахової підготовки майбутніх вихователів засоби інтерактивних технологій використовують недостатньо, що негативно впливає на формування у них фахової компетентності. Переконані, що активне впровадження сучасних інтерактивних технологій у фахову підготовку уможливить удосконалення та підвищить ефективність процесу формування фахової компетентності майбутніх вихователів. Відповідно, для майбутніх вихователів, у процесі фахової підготовки, необхідно створити конкретні умови, які будуть спрямовані на формування фахової компетентності, розширять їхнє уявлення про зміст та сутність дошкільної освіти, сприятимуть ґрунтовному осмисленню специфіки майбутньої професійної діяльності.

Представимо найбільш актуальні для нашого дослідження визначення психолого-педагогічних умов як наукової дефініції. Словник-довідник з професійної педагогіки трактує це поняття як “обставини, від яких залежить і здійснюється цілісний продуктивний педагогічний процес підготовки спеціалістів, опосередкований активністю особистості” [6, 243]. У словнику-довіднику “Дошкільна освіта” психолого-педагогічні умови – це “сукупність вимог, що подано на державному рівні до змісту, методів і форм організації освітнього процесу в дошкільному навчальному закладі, до професійної компетентності педагогів, які здійснюють цей процес” [3, 271–272].

Послуговуємося думкою В. Манько, яка зазначає, що психолого-педагогічні умови мають охоплювати сукупність внутрішніх параметрів та зовнішніх характеристик й повинні забезпечувати високу результативність освітнього процесу, а також відповідати психолого-педагогічним критеріям оптимальності [5]. Згідно із напрацюваннями В. Чайки, психолого-педагогічні умови – це, насамперед, “такі можливості та обставини освітнього процесу, котрі сприяють ефективному досягненню навчально-виховної мети” [8, 146]. Л. Сподін педагогічні умови розуміє як “підпорядкованість зовнішнім і внутрішнім чинникам, де: зовнішні чинники впливають на зміст, організацію навчально-виховного процесу закладу освіти, удосконалення освітнього матеріалу, міжособистісні взаємодії майбутніх фахівців; внутрішні чинники сприяють надбанню

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

професійної мотивації, досягненню самовдосконалення, формуванню уподобань та зацікавленості в професійному становленні” [7, 47].

Враховуючи вищезазначене, психолого-педагогічні умови формування фахової компетентності майбутніх вихователів ЗДО тлумачимо як “створення у закладі вищої освіти такого освітнього середовища, що забезпечить якісне впровадження педагогічних й психологічних факторів, які позитивно вплинуть на реалізацію системної та виваженої освітньої діяльності здобувачів шляхом впровадження засобів інтерактивних технологій, що буде спрямована на вдосконалення усіх компонентів фахової компетентності” [1, 142]. Головний акцент робимо на використанні інтерактивних технологій у фаховій підготовці, тому вони системно і цілеспрямовано представлені у кожній виокремленій умові.

Виокремлюючи психолого-педагогічні умови, ми брали до уваги напрацювання вітчизняних науковців. Зокрема, Н. Гагаріна [2] зазначає, що підвищити результативність професійної підготовки майбутніх вихователів можна не зміною традиційної системи підготовки й збільшенням кількості годин із циклу психолого-педагогічних дисциплін та педагогічної практики, а впровадженням істотних змін у зміст викладання у межах цієї ж системи. Погоджуємося з авторкою, що така діяльність передбачає використання інноваційних форм, методів та засобів навчання, перегляд та вдосконалення освітнього процесу. Слушною також є думка Р. Куліш, що “система фахової підготовки майбутніх вихователів являє собою цілісний комплекс структурних елементів, що перебувають між собою у певних зв'язках і стосунках, взаємодіють один з одним і утворюють цілісну єдність” [4, 74].

Обираючи психолого-педагогічні умови, нами було враховано підходи до проектування й моделювання освітнього процесу у закладах вищої освіти та взято до уваги цільовий, змістовий, технологічний та організаційний контекст, яким мають володіти відповідні умови. Так, у цільовому контексті ми прагнули до відповідності обраних умов структурі визначених компонентів, критеріїв та показників фахової компетентності майбутніх фахівців дошкільної освіти. При цьому основною метою постала системна діяльність, спрямована на досягнення переважною більшістю здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти належного рівня фахової компетентності, що передбачає формування внутрішньої позитивної мотивації, активізацію навчально-пізнавального інтересу та вироблення практичних механізмів якісного оволодіння уміннями і навичками діяльності в освітньому середовищі закладу дошкільної освіти.

У змістовому контексті основна діяльність зосереджувалася на систематизації інтерактивних

технологій та вибір найбільш ефективних форм, методів і засобів, які позитивно впливатимуть на формування у майбутніх вихователів фахової компетентності. Задля цього цілеспрямовано створювалося психологічно комфортне освітнє середовище у закладі вищої освіти, яке має забезпечити кожному майбутньому фахівцеві максимальне саморозкриття під час інтерактивного навчання та дозволяло б вдосконалити особистісно-професійні якості.

У технологічному контексті послідовно й системно здійснювалася розробка цілісного комплексу інтерактивних засобів, які будуть максимального відповідати процесу формування фахової компетентності у здобувачів вищої освіти. Відповідно до технологічної характеристики практична робота зосереджена не лише на впровадженні комплексу ефективних методів й засобів інтерактивних технологій, а й на їхню цілеспрямовану адаптацію до реальних цілей та завдань професійної підготовки у площині формування фахової компетентності.

Також нами було враховано й організаційний контекст. Формування фахової компетентності майбутніх вихователів ми розглядали як результативний процес вдосконалення усіх складових (компонентів, критеріїв та показників), який вимагає спеціальної організації освітнього процесу під час вивчення конкретних освітніх компонент ОПП “Дошкільна освіта” для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на основі активного впровадження інтерактивних технологій [1, 143–144].

Виокремленні психолого-педагогічні умови формування фахової компетентності майбутніх вихователів, на наш погляд, повинні бути: цілісними (включати в себе всі види освітньої діяльності здобувачів), різноманітними за формою та змістом; акцентованими на використання основних методів й засобів інтерактивних технологій; враховувати особливості фахової компетентності вихователів закладів дошкільної освіти; забезпечувати зміну пасивної позиції здобувача вищої освіти на активну й ініціативну; сприяти осмисленню цінності фахової компетентності в професійно-особистісному просторі сучасного ЗДО. Відповідно, нами обрано такі психолого-педагогічні умови:

- удосконалення аксіологічної складової фахової компетентності майбутніх вихователів засобами діалогічно-дискусійних інтерактивних технологій;
- розвиток навчально-пізнавальної активності засобами ігрових інтерактивних технологій;
- формування практичних умінь шляхом використання технології навчання у співробітництві на основі активізації проектної діяльності під час педагогічної практики;
- удосконалення рефлексії та особистісних якостей засобами тренінгових технологій.

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Обґрунтуємо свій вибір.

Перша психолого-педагогічна умова спрямована на розширення спектру фахових й особистісних цінностей майбутніх вихователів на основі цілеспрямованого використання засобів інтерактивних технологій, на системне вдосконалення показників мотиваційно-аксіологічного критерію фахової компетентності. Зазначимо, що під фаховими цінностями вихователя закладу дошкільної освіти розуміємо усвідомлену систему відносин між усіма суб'єктами в ЗДО, а також сукупність установок та уявлень, які є у дошкільній освіті та безпосередньо пов'язані із виконанням професійних функцій майбутніми вихователями. Так, значимими цінностями виокремлюємо: потребу у розвитку й вдосконаленні фахової компетентності, ставлення до професійної діяльності, вибір найбільш ефективних шляхів щодо оволодіння способами професійної діяльності у ЗДО. Уважаємо, що фахові цінності визначають спрямованість майбутньої фахової діяльності, допомагають здобувачам обрати ефективні шляхи та засоби для якісного оволодіння знаннями, вміннями у процесі фахової підготовки. Переконані, що аксіологічна (ціннісна) складова є необхідною для оптимального виконання вихователем усього спектру професійних обов'язків.

Друга психолого-педагогічна умова акцентована на використанні потенціалу інтерактивних ігрових технологій під час формування когнітивно-пізнавального критерію фахової компетентності майбутніх вихователів. Незважаючи на те, що на основі використання ігор розкривається можливість впливати на почуття, волю, свідомість, поведінку, основний акцент вважаємо за доцільне зробити на розвиток когнітивної (знанневої) сфери, шляхом активізації у здобувачів вищої освіти навчально-пізнавальної діяльності. Нами також взято до уваги, що у психолого-педагогічному контексті інтерактивні ігри є вагомими з огляду на те, що в освітньому процесі виконують низку функцій, як-от: навчальна (активізує мисленнєву діяльність, поглиблює знання, сприяє формуванню комунікативної компетенції, вдосконалює пам'ять, увагу, сприйняття інформації); комунікативна (розвиває уміння професійного спілкування, об'єднує здобувачів у колектив, налагоджує нові емоційно-комунікативні відносини, засновані на взаємодії); розвиткова (вдосконалює професійно-особистісні риси та якості); виховна (розвиває почуття взаємодопомоги, допомагає у вихованні особистісних якостей виховує уважне і гуманне ставлення до партнера з гри); психологічна (формує навички підготовки свого фізіологічного стану для більш ефективної професійної діяльності у майбутньому); релаксаційна (знімає емоційне напруження); розважальна (створює сприятливу атмосферу радості на занят-

тях). Вагомою перевагою усіх видів інтерактивних ігор є, на наш погляд, багатогранне відображення конкретної сфери професійної діяльності майбутнього вихователя, на основі якого виникає реальна можливість розглянути і проаналізувати обов'язки вихователя з різних позицій.

Третя психолого-педагогічна умова стосується практики – невід'ємної частини освітнього процесу, яка, головним чином, спрямована на вдосконалення професійно-педагогічних умінь, оволодіння навичками професійної діяльності у закладі дошкільної освіти. У нашому дослідженні педагогічну практику визначаємо як “вагому складову освітнього процесу, що охоплює специфічний соціокультурний сценарій взаємодії теоретико-методичної діяльності колективу викладачів ЗВО та організаційно-практичної діяльності колективу ЗДО, який забезпечує практичну підготовку здобувачів вищої освіти до здійснення ними майбутньої практичної діяльності” [1, 157]. Переконані, що педагогічна практика відіграє провідну роль у формуванні професійних компетенцій майбутніх вихователів, оскільки сприяє переведенню теоретичних знань здобувачів у систему особистісних умінь та навичок, які є внутрішньо обумовленими. Відповідно, обрана нами умова сприятиме творчому виконанню здобувачами вищої освіти групових завдань та розробленню цікавих і практично орієнтованих проєктів, а також дасть можливість ґрунтовно ознайомитися з особливостями майбутньої професії, уможливить реальну оцінку власних практичних можливостей та перспективи як педагога-дошкільника, вдосконалив практичні уміння й навички.

Четверта психолого-педагогічна умова спрямована на формування показників рефлексивно-оцінного критерію фахової компетентності. Вважаємо, що саме ця умова покликана внести в освітній процес закладів вищої освіти нові підходи до формування у майбутніх вихователів навичок емпатії, розвитку уміння керувати своїми емоціями. У нашому баченні тренінг є “особливою інтерактивною технологією здобуття знань, який відрізняється тим, що всі його учасники розширюють спектр власних особистісно-професійних якостей та рис, навчаючись на власному досвіді” [1, 161]. Саме тренінг дає можливість здобувачам вищої освіти набути досвід колективної мисленнєвої діяльності, розвинути здатність до конструктивних дій, сформувати самостійність, комунікабельність та рефлексію. Завдяки участі у тренінгу, майбутні вихователі мають можливість творчо засвоювати й усвідомлювати навчальний матеріал, розвивати імпровізаційні здібності, налагоджувати співробітництво на основі пошуку нових творчих рішень.

Враховуючи вищезазначене, нами розроблено тренінг “Самопізнання й самовдосконалення себе у

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

професії”, в якому акцентуємо увагу не тільки на формування особистісних якостей, а й на розвиток рефлексії та самоконтролю. Під час тренінгу ми формували у майбутніх вихователів здатність і потребу усвідомлювати свої стани, зіставляти свої дії та результати, що досягаються в реальних педагогічних ситуаціях з метою розвитку самоконтролю та самооцінки.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, новизна виокремлених психолого-педагогічних умов полягає у їх змістовому наповненні, комплексному обґрунтуванні та можливості активного впровадження в освітній процес фахової підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта. Розглянуті умови базуються на активному використанні інтерактивних технологій у формуванні фахової компетентності, моделюють мотиваційну сферу, вдосконалюють теоретичні знання, поведінку та особистісні якості майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Переконані, що цілеспрямоване впровадження їх в освітній процес закладів вищої освіти уможливить творче оволодіння майбутніми фахівцями знаннями, уміннями та навичками, необхідними для здійснення професійної діяльності в умовах закладів дошкільної освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бобирева О.С. Формування фахової компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами інтерактивних технологій : дис. на здобуття ступеня доктора філософії : 015 “Професійна освіта (за спеціалізаціями)”. Мукачівський державний ун-т. Мукачево, 2023. 403 с.
2. Гагаріна Н.П. Підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів (діагностичний аспект) : навчально-методичний посібник. Кіровоград : КЗ “КОІППО освіти імені Василя Сухомлинського”, 2014. 68 с.
3. Дошкільна освіта : словник-довідник : понад 1000 термінів, понять та назв / упор. К.Л. Крутий, О.О. Фунтікова. Запоріжжя : ТОВ “ЛІПС” ЛТД, 2010. 324 с.
4. Куліш Р.В. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до професійної діяльності. Науковий вісник МНУ імені В.О. Сухомлинського. *Педагогічні науки*. 2014. Вип. 45 (106). С. 73–77.
5. Манько В.М. Дидактичні умови формування у здобувачів професійно пізнавального інтересу до спеціальних дисциплін. *Соціалізація особистості : зб. наук. праць Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова*. Київ : Логос, 2000. Вип. 2. С. 153–161.
6. Словник-довідник з професійної педагогіки / І.О. Бартечева, І.М. Богдагова, І.В. Бужина; за ред. А.В. Семенової. Одеса : Пальміра, 2006. 272 с.
7. Сподін Л.А. Педагогічні умови формування професійної спрямованості особистості студентів вищих аграрних закладів освіти : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Центральний ін-т післядиплом. пед. освіти АПН України. Київ, 2001. 228 с.

8. Чайка В. Психолого-педагогічні умови підготовки майбутнього фахівця дошкільної освіти до саморегуляції професійної діяльності в процесі навчання у закладах вищої освіти. *Підготовка майбутніх фахівців початкової та дошкільної освіти: стратегії реформування : колективна монографія*. Тернопіль : Осадца Ю.В., 2019. С. 137–154.

REFERENCES

1. Bobireva, O.S. (2023). Formuvannya fakhovoyi kompetentnosti maybutnikh vykhovateliv zakladiv doshkilnoyi osvity zasobamy interaktyvnykh tekhnolohiy [Formation of professional competence of future educators of preschool educational institutions by means of interactive technologies]. *Doctor's thesis*. Mukachevo State University Mukachevo, 403 p. [in Ukrainian].
2. Gagarina, N.P. (2014). Pidhotovka maybutnikh vykhovateliv doshkilnykh navchalnykh zakladiv (diahnostychnyy aspekt) [Preparation of future teachers of preschool educational institutions (diagnostic aspect)]. Kirovohrad, 68 p. [in Ukrainian].
3. Krutyi, K.L. & Funtikov, O.O. (2010). Doshkilna osvita : slovnyk-dovidnyk : ponad 1000 terminiv, ponyat ta nazv [Preschool education: dictionary-reference: over 1000 terms, concepts and names]. Zaporizhzhia, 324 p. [in Ukrainian].
4. Kulish, R.V. (2014). Pidhotovka maybutnikh fakhivtsiv doshkilnoyi osvity do profesiynoyi diyalnosti [Preparation of future preschool education specialists for professional activity]. *Scientific Bulletin of the MNU named after V.O. Sukhomlynskyi. Pedagogical sciences*. Vol. 45 (106), pp. 73–77. [in Ukrainian].
5. Manko, V. M. (2000). Dydaktychni umovy formuvannya u zdobuvachiv profesiynopiznavalnoho interesu do spetsialnykh dystsyplin [Didactic conditions for the formation of professional cognitive interest in special disciplines]. *Collection of scientific works of the National Pedagogical University named after M. Dragomanova*. Kyiv, Vol. 2, pp. 153–161. [in Ukrainian].
6. Barteneva, I.O., Bohdaghova, I.M., Buzhina, I.V. & Semenova, A.V. (2006). Slovnyk-dovidnyk z profesiynoyi pedahohiky [Dictionary-handbook of professional pedagogy]. Odesa, 272 p. [in Ukrainian].
7. Spodin, L.A. (2001). Pedahohichni umovy formuvannya profesiynoyi spryamovanosti osobystosti studentiv vyshchyykh ahrarnykh zakladiv osvity [Pedagogical conditions for the formation of the professional orientation of the personality of students of higher agrarian educational institutions]. *Candidate's thesis*. Kyiv, 228 p. [in Ukrainian].
8. Chaika, V. (2019). Psykholoho-pedahohichni umovy pidhotovky maybutnoho fakhivtsya doshkilnoyi osvity do samorehulyatsiyi profesiynoyi diyalnosti v protsesi navchannya u zakladakh vyshchoyi osvity [Psychological-pedagogical conditions for the preparation of a future specialist in preschool education for self-regulation of professional activity in the process of learning in institutions of higher education]. *Training of future specialists in primary and preschool education: reform strategies: collective monograph*. Ternopil, pp. 137–154. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 30.09.2024